NORAKSTS
Lieta Nr.A42727108
(A02240-10/4)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 20.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele
ar tulku *A.K.*
piedaloties pieteicējai *G.M.*, pieteicēja *A.M.* pilnvarotajai pārstāvei *Z.M.* un atbildētāju Rīgas pilsētas pašvaldību pārstāvošās iestādes – Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta – pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Evijai Hmeļevskai-Lagzdiņai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *A.M.* un *G.M.* pieteikuma par Rīgas domes Komunālā departamenta 2008.gada 19.septembra lēmuma Nr.DK-08-17122-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta (turpmāk – RD KD) 2008.gada 19.septembra lēmumu Nr.DK-08-17122-ap (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts RD KD Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā un izslēgšanai no palīdzības reģistra (turpmāk – Komisija) 2008.gada 9.jūlija lēmums (protokols Nr.24, 5.16.punkts) (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru nolemts *A.M.* ar sievu *G.M.* un dēlu *J.M.* izslēgt no 12.reģistra.

Lēmumā secināts, ka *A.M.* ar sievu *G.M.* un dēlu *J.M.* vairs neizīrē dzīvojamo telpu dzīvoklī, kur uz viena īres līguma pamata dzīvo un ir pierakstītas personas, kuras izveidojušas vairākas ģimenes, bet lieto *I.M.* īpašumā esošu dzīvokli ar daļējām ērtībām pašvaldības mājā */adrese/*. Līdz ar to ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatojumu reģistrācijai palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai vispārējā kārtībā.

[2] 2008.gada 22.oktobrī un 12.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.M.* un *G.M.* (turpmāk – pieteicēji) pieteikums par Lēmuma atcelšanu, kurā norādīti šādi apsvērumi:

[2.1] Tas, ka *A.M.* māsa izmantoja savas ar līgumu piešķirtās tiesības – privatizēt dzīvokli */adrese/*, neietekmē pieteicēju dzīves apstākļus, kad vienā dzīvoklī dzīvo trīs ģimenes.

[2.2] Pieteicēju ģimene jau desmit gadus ir reģistrēta pašvaldības palīdzības dzīvokļa jautājuma risināšanas saņemšanai, taču palīdzība netika sniegta. Pieteicēju ģimene paļāvās, ka saņems pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Pieteicēju dēls bija spiests iegādāties dzīvokli savā īpašumā, lai patstāvīgi uzlabotu savus dzīves apstākļus.

[2.3] 2001.gadā pieteicēji vērsās Komisijā ar lūgumu paātrināt jautājuma izskatīšanu un dzīvokļa izīrēšanu pieteicēju ģimenei. Lūgums bija pamatots ar to, ka pieteicēju dēls ir 3.grupas invalīds no bērnības, savukārt, *A.M.* slimo ar bronhiālo astmu. Komisija noraidīja pieteicēju lūgumu - paātrināti risināt jautājumu par dzīvokļa piešķiršanu.

[2.4] Komisijai bija pieejama informācija, ka *I.M.* 2002.gadā privatizēja dzīvokli, tomēr vairākus gadus netika izskatīts jautājums par pieteicēju ģimenes tiesībām būt reģistrētiem dzīvokļu rindā. Komisijai bija pienākums pieteicējus savlaicīgi informēt par nepieciešamību patstāvīgi risināt savu dzīvokļa jautājumu. *A.M.* regulāri Komisijai iesniedza dzīvesvietas izziņu, uzskaites lietas pārreģistrēšanai.

[2.5] Pašvaldības rīcība neatbilst labas pārvaldības principam, ir pretrunā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" mērķi.

[3] Atbildētāju pārstāvošā iestāde – RD KD – rakstveida paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

Tiesas sēdē pieteicēji uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumā tiesai norādītajiem apstākļiem, papildus norādot, ka *A.M.* vairākus gadus strādāja Īrijā un par nopelnīto naudu nopirka dzīvokli dēlam, kas ir trešās grupas invalīds.

Tiesas sēdē atbildētāju pārstāvošās iestādes pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītajiem apstākļiem.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, noklausoties pieteicēja paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[5] Tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[5.1] Dzīvokli */adrese/* lietoja *A.M.* ar sievu *G.M.* un dēlu *J.M., A.M.* māte *Z.M., A.M.* māsa *I.M.* ar meitu *M.M.* (lietas lapa 43; 60-61).

[5.2] No 1998.gada 16.jūnija *A.M.* trīs cilvēku ģimene (viņš, sieva un dēls) reģistrēti palīdzības saņemšanai 12.reģistrā, pamatojoties uz Ministru kabineta 1993.gada 23.novembra noteikumu nr.17 „Par kārtību, kādā reģistrējamas personas (ģimenes) dzīvokļa jautājumu risināšanai paredzētās valsts un pašvaldību palīdzības saņemšanai" (turpmāk – Noteikumi Nr.17) (lietas lapa 15).

[5.3] Īpašumu */adrese/* 2002.gadā privatizējusi *I.M.* (lietas lapa 44).

[5.4] 2004.gadā uz *J.M.* vārda Zemesgrāmatā reģistrēts dzīvoklis */adrese/* (lietas lapa 45).

[5.5] 2008.gada 9.jūlijā tiek pieņemts sākotnējais lēmums (lietas lapa 10).

[5.6] 2008.gada 19.augusta iesniegumā *A.M.* apstrīd sākotnējo lēmumu (lietas lapa 6-7).

[5.7] 2008.gada 19.septembrī tiek pieņemts Lēmums (lietas lapa 12-14).

[6] Lēmums, kas pieteicējiem ir nelabvēlīgs administratīvs akts, ir pamatots ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punktu, kas noteic, ka *persona tiek izslēgta no palīdzības reģistra, ja zuduši apstākļi, kuri bijuši par pamatu šīs personas reģistrēšanai attiecīgās palīdzības saņemšanai*.

Tātad tiesai ir jānoskaidro, vai ir zuduši apstākļi, kuri bijuši par pamatu šo personu reģistrēšanai attiecīgās palīdzības saņemšanai.

[7] Pieteicēji 1998.gada 16.jūnijā tika reģistrēta palīdzības saņemšanai, pamatojoties uz Noteikumu Nr.17 8.2.punktu, kas noteica, ja dzīvoklī uz viena īres līguma pamata dzīvo un ir pierakstītas (reģistrētas) personas, kuras izveidojušas vairākas ģimenes.

Kā pamats pieteicēju izslēgšanai no palīdzības saņemšanas 12.reģistra Lēmuma norādīts, ka pieteicēji dzīvojamo telpu */adrese/* neīrē, bet gan lieto kā dzīvokļa īpašnieka ģimenes locekļi, tāpēc ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu līdzpieteicēju reģistrācijai – īres attiecības.

[8] Tiesas ieskatā lietā izšķirams strīds, vai apstāklis, ka persona ir privatizējusi dzīvokli vai persona ir devusi piekrišanu privatizēt tās īrēto pašvaldības dzīvokli citai personai, ir uzskatāms par apstākli, kuram iestājoties, persona nevar saņemt likumā „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" noteikto pašvaldības palīdzību.

Likuma „Par palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā" 13.pants nosaka to personu kategoriju, kurām neatliekami sniedzama palīdzība, notikušas stihiskas nelaimes vai avārijas rezultātā, tādējādi šī tiesību norma uz izskatāmo gadījumu neattiecas.

Likuma „Par palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā" 14.pants noteic to personu kategoriju, kuras ar dzīvojamo telpu nodrošināmas pirmām kārtām, proti, personas, kurām saskaņā ar likumu "Par dzīvojamo telpu īri" sniedzama palīdzība gadījumos, ja tās tiek izliktas no īrētās dzīvojamās telpas (..) kā arī politiski represētās personas, kuras tiek izliktas no dzīvojamās telpas (..), tādējādi secināms, ka arī šī tiesību norma izskatāmajā gadījumā nav piemērojama.

Likuma „Par palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā" 15.pants paredz, ka pašvaldības dome (padome) savos saistošajos noteikumos var noteikt arī citas personu kategorijas, kuras nav minētas šā likuma 13. un 14.pantā un kurām sniedzama palīdzība, izīrējot dzīvojamo telpu.

Iepazīstoties Rīgas domes 2007.gada 13.novembra saistošo noteikumu Nr.94 "Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.94) prasībām, kas uz Lēmuma pieņemšanas dienu noteica to personu kategorijas, kurām ir tiesības būt uzņemtām pašvaldības dzīvojamo telpu izīrēšanas

palīdzības reģistros, tiesa atzīst, nav konstatējamas principiālas atšķirības no likumā „Par palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā" ietvertā regulējuma.

Lēmuma pieņemšanas brīdī Noteikumu Nr.94 6.1.punkts noteica, ka personas, kurām nepieciešama likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 3.panta 1., 2., 4. un 7.punktā minētā palīdzība un kuras ir tiesīgas to saņemt, reģistrē Dzīvokļu pārvaldē, veidojot šādu uzskaiti: pašvaldības dzīvojamās telpas izīrēšanai (1., 3., 5., 7., $7.^2$, 8., 12. reģistrs), bet 58.punkts noteica, ka 12.reģistrā pašvaldības dzīvojamās telpas izīrēšanai vispārējā kārtībā reģistrē: 58.1. maznodrošinātas personas, kuras īrē tādu dzīvojamo telpu (izņemot sociālo dzīvokli), ka vienā istabā jādzīvo pretēja dzimuma personām (izņemot laulātos), kuras vecākas par deviņiem gadiem, ja turklāt: 58.1.1. tās audzina bērnu invalīdu; 58.1.2. ģimenē visi pilngadīgie ģimenes locekļi ir pensijas vecumu sasnieguši pensionāri vai invalīdi; 58.1.3. ar atsevišķu istabu nav nodrošināta persona, kurai tā pienākas saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumā minētās slimības raksturu; 58.2. maznodrošinātas daudzbērnu ģimenes, kuras īrē vienistabas dzīvokli vai vienu istabu (izņemot sociālo dzīvokli) vai arī īrē tādu dzīvojamo telpu, ka vienā istabā jādzīvo pretēja dzimuma personām, kuras vecākas par deviņiem gadiem (izņemot laulātos).

No minēto tiesību normu satura izriet, ka tiesības atrasties 12.reģistrā personas saglabā tik ilgi, cik ilgi pastāv apstākļi, uz kuru pamata persona reģistrēta palīdzības saņemšanai, ja vien nav iestājušies citi apstākļi, kuru dēļ persona var palikt šai reģistrā. Tātad tiesai ir jāpārbauda līdzpieteicēju tiesības atrasties palīdzības saņemšanas 12.reģistrā.

[10] Saskaņā ar Latvijas Republikas Civillikuma 994.pantu par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemes grāmatās, bet saskaņā ar 1038.pantu īpašnieks var viņam piederošo lietu valdīt, iegūt tās augļus, izlietot to pēc sava ieskata savas mantas pavairošanai un vispār to lietot visādā kārtā, kaut arī no tam rastos zaudējums citai personai. Savukārt likuma „Par dzīvokļa jautājumu risināšanu" 20.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvokļa īpašnieka ģimenes locekļiem un citām dzīvoklī iemitinātajām personām ir tādi paši pienākumi kā dzīvokļa īpašniekam saskaņā ar šā likuma 13.panta pirmo daļu un 14.panta pirmo daļu, bet otrā daļa noteic, ka jautājumus par dzīvokļa lietošanas kārtību un par līdzdalību izdevumu segšanā dzīvokļa īpašnieks un viņa ģimenes locekļi vai citas dzīvoklī iemitinātās personas kārto vienošanās ceļā. Strīdus šajos jautājumos izšķir tiesa.

Tādējādi ir zudis Noteikumu Nr.17 8.2.punktā minētais apstāklis, proti, dzīvokļa īrēšana uz īres līguma pamata no pašvaldības, jo līdz ar privatizāciju līgums starp *Z.M.* un pašvaldību ir zaudējis spēku, un visas civiltiesiskās attiecības ir risināmas starp dzīvokļa īpašnieku un dzīvoklī iemitinātajām personām.

Tāpat tiesas ieskatā no iepriekš minētajām normām izriet, ka pieteicēju piekrišana privatizēt viņu īrēto pašvaldības dzīvokli uz *I.M.* vārda un apstāklis, ka *I.M.* ieguva īpašumā minēto dzīvokli, ir uzskatāms par apstākli, kuram iestājoties, persona nevar saņemt Noteikumu Nr.17 noteikto pašvaldības palīdzību, un faktiski pieteicēji bija izslēdzami no palīdzības reģistra jau 2002.gadā, ar brīdi, kad *I.M.* ieguva īpašumā dzīvokli. Tādējādi vēlāk notikusī pieteicēju pārreģistrācija palīdzības saņemšanai neatbilda tiesību normām. Administratīvo tiesu praksē jau ir izteiktas līdzīgas atziņas (sk. *Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 9.marta spriedumu lietā Nr.A42600407*).

[11] Tāpat tiesa norāda, ka administratīvo tiesu praksē ir atzīts, ka likums „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā", kā arī Rīgas domes saistošie noteikumi galveno uzsvaru vērš uz personas objektīvu nespēju risināt dzīvokļa jautājumu (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 9.marta spriedumu lietā Nr.A42600407*). Administratīvā apgabaltiesa, atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentu, 2010.gada 29.jūnija spriedumā lietā Nr.A42670207 ir atzinusi, ka pašvaldības palīdzība, izīrējot dzīvokli (..) personām, tiek sniegta sociālā atbalsta (jeb sociālās palīdzības plašākā nozīmē) ietvaros. Tādēļ ir jāņem vērā arī šādas palīdzības sniegšanas principi un priekšnoteikumi. Proti, pašvaldības sociālā palīdzība tiek sniegta personai, *kura saviem spēkiem nespēj* nodrošināt sevi vai pārvarēt dzīves grūtības un kura nesaņem ne no viena cita pietiekamu palīdzību. Palīdzība ir sniedzama tajā brīdī, kad tā personai ir nepieciešama. Savukārt nepieciešamībai ir jābūt reāli esošai (*sk. Senāta 2010.gada 14.maija sprieduma lietā Nr.SKA-239/2010 11.punktu*).

Kā redzams no lietas materiāliem, tad uz pieteicēja *A.M.* dēla *J.M.* vārda 2004.gadā Zemesgrāmatā reģistrēts dzīvoklis */adrese/* (lietas lapa 45). Kā tiesas sēdē paskaidroja *A.M.* pārstāve, tad šo dzīvokli savam dēlam nopirka pieteicējs par Īrijā nopelnīto naudu. Lietas materiālos nav pierādījumu, kā pieteicēji būtu maznodrošināti. Uz šādu apstākli pieteicēji nenorādīja arī tiesas sēdē. Tiesas ieskatā tas liecina, ka pieteicējs ir spējīgs pats saviem spēkiem nodrošināt dzīvokļa iegādi, tādējādi atrisinot savas ģimenes dzīvokļa jautājumu un valstij nav pienākums sniegt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Tiesa neapstrīd to, ka, iespējams, pieciem cilvēkiem ir grūti sadzīvot trīsistabu dzīvoklī, tomēr konkrētajos apstākļos tas nevar būt par pamatu pieteicēju atstāšanai palīdzības 12.reģistrā.

[12] Līdz ar to tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēju pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *A.M.* un *G.M.* pieteikumu par Rīgas domes Komunālā departamenta 2008.gada 19.septembra lēmuma Nr.DK-08-17122-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) D.Ābele

NORAKSTS PAREIZS
Tiesnese_____D.Ābele
Administratīvā rajona tiesa
Rīgā, 2010.gada 20.oktobrī